

Asia: OM 16/41/2016

Pikaluottosäätelyn kehittämisehdot

Korkokatto

Korkokatto on syytä laajentaa koskemaan myös suurempia luottoja:

Samaa mieltä

Korkokatto on syytä asettaa suuremmissa luotoissa nykyistä korkokattotasoa alemmalle tasolle:

Samaa mieltä

Muut huomionne korkokaton laajentamista koskevasta ehdotuksesta ja sen vaikutuksista:

2013 lakimuutoksella tavoiteltiin kuluttajien velkaongelmien vähenemistä ja että pienehköjä luottoja olisi saatavilla kohtuullisemmin ehdoin. Tässä ei kuitenkaan onnistuttu, vaan velkamäärät ovat keskimäärin kasvaneet, vaikka velkojen kappalemäärä onkin vähentynyt. Tarjonta on siirtynyt isompiin luottoihin ja limiittiluottoihin. Käytännössä tämä puolestaan on johtanut siihen, että velalliset kertomansa mukaan ovat nostaneet ja myös käyttäneet tarvettaan enemmän luottoa, mikä nopeuttaa monella ylivelkaantumista.

Korkokaton on hyvä koskettaa kaikkia luottoja. Olisi hyvä, jos korkokattokäytäntö olisi mahdollisimman. On tarpeellista tiedostaa riski, että korkokatto voi vähentää pienempien luottojen tarjontaa, jos luotonantaja katsoo niiden myöntämisen kannattamattomaksi. Jos lainsäätäjän yhtenä alkuperäisenä tavoitteena oli, että kuluttaja voisi saada pienehköjä luottoja kohtuullisin ehdoin, niin tähän olisi ehkä syytä hakea ratkaisua esimerkiksi sosiaalisen luotonuksen käytön laajentamisesta. Myös pienituloisilla on tarpeita saada lainaa, mutta usein he maksavat luotoistaan eniten.

Nykyisen soveltamisalarajauksen poistaminen hyödykesidonnaisilta luotoilta lisännee yhdenmukaisuutta ja on tasapuolinen kaikkia luotonantajia ja luottomuotoja kohtaan.

Toinen näkökulma asiaan on luotonantajan velvollisuus arvioida luottokelpoisuus. Tähän on syytä luoda mahdollisuuksia toteuttaa velvoitetta aidosti. Ja toisaalta pakotteita myös tehdä niin.

Takuusäätiössä olemme nähneet, että vapaaehtoisen velkajärjestelyn luottotietomerkinnästä (TK) huolimatta velallinen on saanut uusia velkoja merkittävästikin luotonantajilta, ei kuitenkaan pankeilta.

Muuna kuin korkona perittäviä luottokustannuksia koskevan sääntelyn tiukentaminen

Mitä mieltä olette luottokustannuksia koskevan sääntelyn tiukentamisesta yleisesti? Jos sääntelyä päädytään tiukentamaan, mitä sääntelymallia pitäisitte tarkoituksenmukaisimpana? Pyydämme teitä ottamaan mahdollisuuksien mukaan kantaa myös sääntelyn vaikutuksiin.

Luottokustannuksia koskevan sääntelyn tiukentaminen on kannatettavaa ja esitetty vaihtoehto euromääräisestä tai prosentuaalisesta rajasta vaikuttaa toteuttamiskelpoiselta.

Mitä enemmän erilaisia kulueriä ja laskentamalleja yhdelle luotolle voidaan soveltaa, sitä vähäisemmät mahdollisuudet kuluttajalla on tosiasiallisesti vertailla luottojen lopullista kokonaishintaa. Tärkeää on myös, ettei korkokattoa voida jatkossa kiertää luomalla uudenlaisia kulueriä, jotka eivät sisältyisi vuosikoron tai muuhun kokonaisluottokustannusten määritelmään.

Olisi tärkeää löytää mahdollisimman yksinkertainen malli, jota voitaisiin noudattaa kaikessa luotonannossa yksittäisen luoton ominaisuuksista (esimerkiksi limiittiluotto) tai euromäärästä riippumatta. Toisaalta pitäisi voida varmistua, että tulevaisuudessa markkinoilla olisi edelleen myös pienempiä luottoja, jotta kuluttajien velkaongelmat eivät kasva sen takia, että tarjolla on vain suuria luottoja.

Korkokattosäännöksen rikkominen

Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Takuusäätiö kannattaa ehdotusta, jonka mukaan kuluttajalla ei olisi velvollisuutta maksaa luottokustannuksia lainkaan, jos luotonantaja on laatinut lainvastaiset luottosopimusehdot. Lainsäädännön tulee olla pakottavaa, koska kuluttaja ei tavallisesti ole tietoinen omista oikeuksistaan ja osaa vedota kohtuuttomiin ehtoihin. Luotonantajalla on mahdollisuus varmistua sopimusehtojensa lainmukaisuudesta ja kohtuullisuudesta ennen niiden käyttöönottoa. On kohtuullista, että se myös kantaa riskin, mikäli sen asettamat ehdot rikkovat laissa asetettua korkokattoa.

Vertaislainasaatavien viivästysseuraamukset ja perintäkulut

Kantanne asiaan:

Kannatan ehdotusta.

Muita mahdollisia huomioita ehdotuksesta / vertaislainoja koskevasta sääntelystä yleisesti:

On perusteltua rinnastaa vertaislainat kaikessa sääntelyssä kuluttajaluottoihin. Nykyisissä vertaislainamuodoissa toimii luotonvälittämisestä tulonsa saava välittäjätaho. Luottotappioriskin kantavat kuitenkin yksittäiset sijoittajat eli ns. vertaiset. Takuusäätiön mielestä ei ole perusteita jättää tätä ryhmää sääntelyn ulkopuolelle. Mikäli yhtä luottomuotoa kohdeltaisiin lainsäädännössä muista poikkeavasti, se todennäköisesti lisäisi tämän luotottamistavan yleistymistä. On kuitenkin varmistuttava siitä, että mahdolliset seuraamukset kantaa välittäjä eivätkä rahat lainaustoimintaan sijoittavat yksityishenkilöt. Luottoehdot on laatinut välittäjä ja sen pitää myös vastata niiden lainmukaisuudesta.

Kuluttaja-asiamiehen toimivaltuudet kuluttajaluottoja koskevissa asioissa

Kantanne asiaan:

Kannatan ehdotusta.

Muut huomionne asiasta:

Jotta kuluttajien oikeuksien toteutumista voidaan tosiasiallisesti valvoa, pitää valvovalla viranomaisella olla sekä oikeus riittävään tiedonsaantiin että tehokkaat keinot puuttua säännöksiä rikkovien luotonantajien toimintaan.

Kuluttajia koskevien summaaristen asioiden käsittely tuomioistuimessa

Mahdolliset huomionne asiasta? Erityisesti pyydämme ottamaan kantaa asiaan siltä osin kuin EU:n jäsenvaltioilla on siinä kansallista liikkumavaraa.

Takuusäätiö kannattaa kansallisen lainsäädännön muuttamista vastaamaan Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä. Tuomioistuimella pitää olla oikeus viran puolesta tutkia ja ottaa kantaa myös seikkaan, jota vastaaja ei ole vastustanut. Luottoehdot ja haastehakemukset ovat monelle kuluttajalle vaikeita asioita. He eivät välttämättä ole tietoisia luottoehtoien kohtuuttomuudesta tai ymmärrä, miten heidän pitäisi vaatimuksensa ilmaista tai mihin vedota. Tästä näkökulmasta on olennaisen tärkeää, että tuomioistuin voi asiaa tutkia ja jättää lainvastaiset vaatimukset huomiotta, vaikka velallinen ei olisi niihin osannut vedota.

Muut huomiot

Mahdolliset huomionne muista arviomuistiossa esille tuoduista kysymyksistä / pikaluotoista yleisemmin:

Arviomuistiossa esitetyt näkemykset ovat kannatettavia ja muutokset tarpeellisia. Takuusäätiö kuitenkin katsoo, etteivät lainmuutokset yksistään riitä ennalta ehkäisemään tai ratkaisemaan kuluttajien velkaongelmia. Tarvitaan yhteisiä ponnisteluja, jotta löydetään uusia tapoja, joilla kyetään vähentämään ylikuluttamista velaksi. Lisäksi pitää löytää keinoja, joilla saada ongelmavelkaiset ihmiset hakeutumaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa velkaneuvontapalvelujen pariin. On myös tärkeää lisätä saatavilla olevaa tukea ja kehittää itseapuvälineitä, joilla ihmiset pysyvät selvillä kulutuksestaan, ongelmavelkaantumisestaan ja pystyvät hallitsemaan talouttaan.

Käytännössä Takuusäätiön asiakaskunnasta on havaittavissa, että ihmiset yrittävät pärjätä omin keinoin mahdollisimman pitkään joko ymmärtämättä tai osaamatta hakea apua. He paikkaavat

talouttaan tai pyörittävät velkoja uudella velalla, mikä syventää kierrettä entisestään. Siinä tilanteessa päädytään usein huonoihin ja kalliisiin ratkaisuihin. Luottoehdoilla tai kokonaishinnalla ei ole merkitystä, kun velat tuntuvat kaatuvan päälle. Tuloksena on pahimmillaan niin vakava ylivelkatilanne, ettei siihen ole nopeaa ratkaisua tarjolla.

Lainsäädännöllisin keinoin on huolehdittava, että luottopäätökset tehdään luotonhakijoitten todellisen maksukyvyyn perusteella (luottokelpoisuuden arviointi). Tämä kuitenkin myös edellyttää, että kehitetään ja otetaan käyttöön riittävät välineet, jotta luotonantajat voivat veloitteen täyttää (ns. positiivisen luottotiedon käyttömahdollisuus). Vaikka tämäkään tapa ei tuo kokonaisratkaisua ihmisten velkaantumisongelmaan, mutta se on kuitenkin yksi tapa suojata velkaongelmaista ongelmalliselta maksukäyttäytymiseltä.

Backman-Grönqvist Minna
Takuusäätiö sr. - Lakimies